

بنام خداوند بخشنده مهربان

جشن ها و آیین های ایرانی

نوروز باستانی

یلهدا، چهارشنبه سوری، نوروز

تألیف:

ابو عثمان جاحظ

(۲۲۵ ق)

ترجمه و تألیف:

دکتر محمود رضا افتخارزاده

عنوان :	نوروز باستانی (جشن و آیین های ایرانی)
مؤلف :	ابو عثمان جاحظ
ترجمه و تألیف :	دکتر محمود رضا افتخارزاده
ناشر :	مؤسسه انتشارات مدبر
قطع :	رقعی ۲۴۸ صفحه
تیراژ :	۵۰۰۰ جلد
نوبت چاپ :	اول ۱۳۸۴
حروفچینی :	نویسان
لیتوگرافی :	مؤسسه انتشارات مدبر
چاپ :	چاپخانه احمدی

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب برای مؤسسه انتشارات مدبر محفوظ است.
و تخلف از آن پیگرد قانونی دارد.
پست الکترونیک: info@modabber-pub.com
صندوق پستی: ۱۵۸۷۵/۴۱۵۵

افتخارزاده، محمود رضا، ۱۳۳۳ -
جشنها و آیین های ایرانی: نوروز باستانی، یلدا، چهارشنبه سوری، نوروز / ترجمه و تألیف
محمود رضا افتخارزاده. -- تهران: مدبر، ۱۳۸۴.
ISBN 964-6631-55-X : (مدبر ۹۹، فرهنگ، ۶)
ص.ع. به انگلیسی: M.R. Efekharzadeh. Iranian festivals and customs ancient norooz...
این کتاب براساس «جشن ها و آیین های ایرانی نوروز باستانی» تألیف ابو عثمان جاحظ تهیه گردیده
است.
۱. جشنها - ایران. ۲. ایران - آداب و رسوم. ۳. نوروز - آداب و رسوم. ۴. نوروز - ایران. الف. جاحظ،
عمرو بن بحر، ۱۵۰ - ۲۵۵ ق. ب. عنوان: ج. عنوان: نوروز باستانی: یلدا، چهارشنبه سوری، نوروز.
الف ۱۲/۴۸۷۴ GT ۳۹۴/۲۶۹۵۵ کتابخانه ملی ایران ۴۲۱۷۳-۴۸۳ م

یادداشت ناشر

تاریخ و سنن هر ملتی شناسنامهٔ اوست، اگر بگوییم تاریخ سرزمین ایران از آغاز تاکنون یکی از غنی‌ترین فرهنگ‌های جهانی است، سخنی به‌گراف نگفته‌ایم و نیز شواهد متعددی بر این امر صراحت دارند. این امر مرهون شخصیت‌های بارز و سرشناس ایرانی است که نه تنها در کشورمان بلکه در سطوح جهانی مطرح‌اند و عقاید و آراء دانشمندان این مرز و بوم، مرزهای جغرافیایی را هم در نور دیده و به‌نماد شخصیت‌های جهانی جلوه‌گر شده‌اند. نه تنها شخصیت‌های سرشناس ایران، بلکه آداب و سنن این مرز و بوم نیز همراه شخصیت‌های آن پا به عرصه‌های جهانی گذارده، چنانچه «نوروز» این خجسته عید یادگار اجداد ما اکنون نه تنها در ایران و کشورهای فارسی‌زبان جهان بلکه در کشورهای جمهوری آذربایجان، ازبکستان، پاکستان، ترکمنستان، ترکستان چین، ترکیه، عراق، لبنان، مراکش و هندوستان گرامی داشته و جشن گرفته می‌شود.

کتابی که در پیش رو دارید: جشن‌ها و آئین‌های مشترک اقوام ایرانی را نه تنها از باب یادآوری خاطره

قومی و پاسداری این فرهنگ مشترک بیان می‌دارد که
جنبه آگاهی نسل نوجوان و جوان کشور را نیز دارد.
در این کتاب بیشتر به وجوه مشترک اقوام ایرانی که
فرهنگ ملی ما را می‌سازد توجه شده است چه آداب و
رسوم هر قوم این سرزمین، جای خود دارد و بس گرامی
است.

ناشر

فهرست مطالب

نوروز ساسانی

- ریشه، پیدایش و پیشینه نوروز ۱۱
- سبب پاشیدن آب در نوروز ۱۸
- هدیه‌های نوروزی ۲۰
- شادباش‌های نوروزی ۲۳
- پاورقی‌ها ۲۵

نوروز

- واژه‌شناسی ۲۶
- واژه نوروز در فرهنگ‌های پارسی ۲۶
- پاورقی‌ها ۳۱
- پیدایش و پیشینه تاریخی ۳۳
- پاورقی‌ها ۴۷
- نوروز در شعر شاعران ۴۹

۵۵	پاورقی‌ها
۵۶	○ آیین‌های نوروزی
۵۶	○ پیک‌های نوروزی
۵۶	○ حاجی‌فیروز
۵۸	○ نوروزخوانان
۶۰	○ کوسه برنشینان
۶۲	○ سبزه‌های نوروزی
۶۶	○ جامه‌های نوروزی
۶۷	○ خانه‌تکانی و پاکیزه‌سازی نوروزی
۷۰	○ خوردنی‌های نوروزی
۷۵	○ چراغانی نوروزی
۷۷	○ شام نوروزی
۷۸	○ سفره نوروزی
۸۶	○ تحویل سال
۹۰	○ هدیه‌های نوروزی
۹۲	○ دید و بازدید نوروزی
۹۳	○ بازی‌های نوروزی
۹۶	پاورقی‌ها
۱۰۰	کتاب‌نامه

چهارشنبه‌سوری

۱۰۴	○ واژه‌شناسی
-----	--------------

فهرست مطالب ۷۵

- چهارشنبه ۱۰۴
- سوری ۱۰۶
- پاورقی ها ۱۰۷
- واژه چهارشنبه سوری نزد اقوام ایرانی ۱۰۸
- پاورقی ها ۱۱۰
- پیدایش و پیشینه تاریخی ۱۱۱
- پاورقی ها ۱۱۸
- برترین، بهترین و ایرانی ترین شیوه برگزاری چهارشنبه سوری ... ۱۲۰
- ایرانی ترین شیوه برگزاری چهارشنبه سوری ۱۲۴
- پاورقی ها ۱۲۸
- آیین های چهارشنبه سوری نزد اقوام ایرانی ۱۲۹
- شام چهارشنبه سوری ۱۳۲
- آتش چهارشنبه سوری! ۱۴۲
- آجیل چهارشنبه سوری ۱۴۴
- اسپندسوزی! ۱۴۵
- کوزه شکنی! ۱۴۷
- شال اندازی! ۱۵۰
- بخت گشایی ۱۵۱
- فال گیری! ۱۵۴
- پاورقی ها ۱۵۷
- کتاب نامه ۱۶۲

یلدا «شب چله»

- واژه‌شناسی ۱۶۶
- شب چله ۱۶۸
- چله بزرگ ۱۶۸
- چله کوچک ۱۶۸
- یلدا در شعر شاعران ۱۷۰
- پیدایش و پیشینه تاریخی ۱۷۷
- روشنائی و نور در اوستا ۱۸۰
- یلدا در باور زرتشتیان ۱۸۶
- شب چله در آیین باستان ۱۸۹
- آیین‌های یلدا در فرهنگ ملی ایران ۱۹۲
- یلدا در خراسان ۱۹۳
- یلدا در همدان ۱۹۷
- یلدا در نهاوند ۱۹۸
- یلدا در ملایر ۱۹۸
- یلدا در آذربایجان ۲۰۵
- یلدا در گرمسار ۲۰۶
- یلدا در فیروزکوه ۲۰۷
- یلدا در دماوند ۲۰۸
- یلدا در خمین ۲۱۱
- یلدا در اراک ۲۱۲
- یلدا در طالقان ۲۱۵

فهرست مطالب ۹۵

۲۱۸	○ یلدا در گیلان
۲۲۰	○ یلدا در مازندران
۲۲۴	○ یلدا در گلستان
۲۲۵	○ یلدا در الموت قزوین
۲۲۶	پاورقی‌ها
۲۳۰	کتاب‌نامه

فهرست‌ها

۲۳۴	۱- اشخاص، اساطیر، اقوام، قبایل، خاندان‌ها، مذاهب
۲۳۸	۲- مکان‌ها، کوه‌ها، رودها، کشورها، شهرها، روستاها
	۳- اشیاء، گیاهان، جانداران، میوه‌ها، خوردنی‌ها، ماه‌ها، روزها،
۲۴۱	جشن‌ها
۲۴۷	۴- کتاب‌ها، رساله‌ها، مقاله‌ها
۲۴۸	۵- اصطلاحات، تعابیر، القاب، عناوین